ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobců: **a) N. D.**, a **b) nezl. D. D.,** proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. 9. 2018, č. j. 30 Az 24/2018 - 19,

takto:

I. Návrh žalobců na ustanovení zástupce **se zamítá.**

II. Kasační stížnost **se zamítá.**

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 4. 6. 2018, č. j. OAM-1066/ZA-ZA11-VL16-2017, rozhodl žalovaný o tom, že se žalobcům neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podali žalobci u Krajského soudu v Hradci Králové (dále též „krajský soud“) žalobu, jejíž součástí byla i žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce.

II.

[3] V záhlaví uvedeným usnesením krajský soud návrh žalobců na ustanovení zástupce i jejich žádost o osvobození od soudních poplatků zamítl. Uvedl, že žalobkyni a) s ohledem na dlouhodobý pobyt obou žalobců v České republice usnesením ze dne 13. 7. 2018 vyzval, aby mu ve lhůtě dvou týdnů ode dne doručení usnesení předložila řádně vyplněný a podepsaný formulář o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. Výzva byla zaslána na adresu, na níž jsou žalobci dle databáze Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (dále jen „OAMP MV“) hlášeni k pobytu. K jejímu doručení došlo fikcí dne 30. 7. 2018. Jelikož žalobkyně a) ve stanovené lhůtě výzvě nevyhověla, neměl krajský soud podklady pro kladné rozhodnutí o žádosti o osvobození od soudních poplatků, a proto ji zamítl. Protože žalobci nesplnili předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, nebylo možné vyhovět ani návrhu na ustanovení zástupce k ochraně jejich práv.

III.

[4] Proti usnesení krajského soudu podali žalobci (dále též „stěžovatelé“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) až d) zákona č. 150/2002, soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Namítají, že všechny orgány v řízení o udělení azylu, jakož i krajský soud postupovali nesprávně. V případě krajského soudu spočívá pochybení v tom, že zamítl žádost stěžovatelů o ustanovení bezplatného advokáta, čímž zkrátil jejich možnost obrany v soudním řízení. Jestliže krajský soud tvrdí, že stěžovatelce a) doručil výzvu na adresu registrovanou v OAMP MV, pak stěžovatelé neví, o jakou adresu se jedná. Na adresu uvedenou v žalobě (Pobytové středisko Kostelec nad Orlicí) jim žádný dopis od soudu nepřišel. Dále stěžovatelka a) tvrdí, že v době od 15. 7. 2018 do 27. 7. 2018 byla hospitalizována. Stěžovatelé rovněž požádali o ustanovení zástupce a o to, aby byl jejich kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na to, že již samotné podání žaloby má v dané věci odkladný účinek. K důvodnosti kasační stížnosti se nevyjádřil.

IV.

[6] S ohledem na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, podle něhož v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jakým je také usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, nemusí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem, netrval Nejvyšší správní soud v posuzované věci na podmínce zastoupení advokátem (srov. rozsudky ze dne 21. 6. 2017, č. j. 3 As 116/2017 - 20, ze dne 28. 6. 2017, č. j. 4 As 114/2017 - 63, atd.).

[7] Přestože zastoupení není v předmětné věci obligatorní, stěžovatelé o ustanovení zástupce požádali. Pokud by stěžovatelé splňovali zákonné podmínky, Nejvyšší správní soud by jim zástupce ustanovil. Proto o tomto návrhu kasační soud rozhodl. Podle § 35 odst. 9 s. ř. s. se pro rozhodnutí o ustanovení zástupce vyžaduje kumulativní splnění dvou

podmínek, a to jednak splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, jednak též nezbytná potřeba takového zastoupení k ochraně práv účastníka řízení. Nejvyšší správní soud neshledal především splnění druhé nutné podmínky pro ustanovení zástupce, tedy jeho nezbytnost k ochraně práv stěžovatelů. Kasační stížnost má požadované základní náležitosti, je zřejmé, čeho se jí stěžovatelé domáhají; přitom v předmětné věci se jedná o posouzení nikterak komplikované otázky, o které soud může rozhodnout na základě podané kasační stížnosti a podkladů obsažených ve spise, aniž by bylo třeba za tímto účelem stěžovatelům ustanovovat zástupce. Za této situace tedy Nejvyšší správní soud návrh na ustanovení zástupce zamítl (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2018, č. j. 5 As 79/2018 - 11).

[8] Nejvyšší správní soud následně posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Stěžovatelé jako důvod podání kasační stížnosti výslovně označují § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s. Zdejší soud k tomuto podotýká, že právní subsumpce kasačních důvodů pod konkrétní písmena § 103 odst. 1 s. ř. s. je záležitostí právního hodnocení věci Nejvyšším správním soudem a případné chybné označení (či neoznačení) konkrétního písmene není nedostatkem návrhu, který by bránil jeho věcnému projednání (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50). Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatelé namítají vadu řízení před krajským soudem spočívající v tom, že o jejich návrhu na ustanovení zástupce bylo rozhodnuto, aniž by stěžovatelce a) na adresu uvedenou v žalobě byla doručena výzva, tj. kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[11] Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že dne 6. 7. 2018 podali stěžovatelé žalobu k poštovní přepravě. V žalobě jako svou adresu uvedli Pobytové středisko Kostelec nad Orlicí, Rudé armády 1000, Kostelec nad Orlicí. Tuto adresu uvedli rovněž na obálce, v níž byla žaloba krajskému soudu doručena. Ve spise je dále založen úřední záznam ze dne 10. 7. 2018 s údajem o tom, že z databáze OAMP MV byla zjištěna propustka stěžovatelů na adresu P. 921/3, P. 10, a to ode dne 9. 7. 2018 do dne 4. 10. 2018.

[12] Krajský soud zaslal usnesení s výzvou k vyplnění formuláře o osobních, majetkových a výdělkových poměrech stěžovatelce a) prostřednictvím držitele poštovní licence (Česká pošta, s. p.) na adresu zjištěnou z databáze OAMP MV (obálka založená na č. l. 15). Protože stěžovatelka a) nebyla zastižena, byla zásilka uložena a připravena k vyzvednutí dne 18. 7. 2018 (omylem uvedeno 18. 8.) a stěžovatelce a) byla zanechána výzva, aby si ji vyzvedla. Po uplynutí úložní lhůty nebylo možné zásilku vložit do schránky stěžovatelky a), a proto byla dne 2. 8. 2018 vrácena krajskému soudu, který dne 3. 8. 2018 vyvěsil na úřední desce sdělení o tom, že se zásilka považuje za doručenou desátým dnem ode dne jejího uložení. Dne 6. 9. 2018 vydal krajský soud napadené usnesení.

[13] Stěžovatelé namítají, že krajský soud nedoručil zásilku s usnesením ze dne 13. 7. 2018 obsahující výzvu k doložení majetkových poměrů, na adresu uvedenou v žalobě a že jim

není známo, na jakou adresu krajský soud tuto zásilku doručoval. Této námitce Nejvyšší správní soud nepřisvědčil.

[14] Jelikož § 42 s. ř. s. neobsahuje v případě doručování písemností prostřednictvím držitele poštovní licence žádnou bližší úpravu, jakým způsobem má samotné doručení proběhnout, je třeba dle § 42 odst. 5 s. ř. s. podpůrně použít zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř."). Ve smyslu § 46b o. s. ř. pak mají být písemnosti doručovány na adresu, kterou účastník řízení uvedl ve svém podání nebo při jiném procesním úkonu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 4. 2016, č. j. 6 Ads 142/2015 - 35; ze dne 14. 1. 2015, č. j. 10 Azs 204/2014 - 48; nebo ze dne 21. 1. 2016, č. j. 2 As 281/2015 - 16). Cílem uvedeného ustanovení je zaručit spolehlivé doručení soudních písemností. Předpokládá se totiž, že účastník řízení uvede takovou adresu, kde je pro něj jisté, že mu bude zásilka doručena.

[15] Stěžovatelé v žalobě uvedli jako svou adresu „*Pobytové středisko Kostelec nad Orlicí, Rudé armády 1000, 517 41 Kostelec nad Orlicí*". Soudu je z úřední činnosti známo, že se jedná o pobytové středisko sloužící k ubytování žadatelů o udělení mezinárodní ochrany do doby ukončení řízení o jejich žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Dle § 82 odst. 3 zákona o azylu [m]*inisterstvo může povolit opuštění pobytového střediska na další dny v kalendářním měsíci nad dobu stanovenou v odstavci 2* [15 dnů v kalendářním měsíci, pozn. soudu]*, nebrání-li to řádnému provádění řízení ve věci mezinárodní ochrany, a pokud žadatel o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že se na oznámené adrese bude zdržovat alespoň 15 dní*. Krajský soud přitom z databáze OAMP MV zjistil, že právě k této situaci došlo v případě stěžovatelů, když jim byla na dobu od 9. 7. 2018 do 4. 10. 2018 udělena propustka z pobytového střediska. Dle databáze OAMP MV přitom stěžovatelé oznámili, že se budou zdržovat na adrese P. 921/3, P. 10. Krajský soud proto logicky nedoručoval usnesení ze dne 13. 7. 2018 na adresu pobytového střediska uvedenou v žalobě, neboť stěžovatelé toto středisko z vlastní vůle opustili a deklarovali, že se budou zdržovat na jiné adrese.

[16] Nejvyšší správní soud nemohl přistoupit na argumentaci stěžovatelů, že jim není známo, na jakou adresu krajský soud předmětnou písemnost doručoval. Nejenže sami stěžovatelé adresu P. 921/3, P. 10 museli oznámit postupem dle § 82 odst. 3 zákona o azylu, ale z výpisu z azylového rejstříku rovněž vyplývá, že oba stěžovatelé stejnou adresu kontinuálně užívají ode dne 9. 2. 2018 dodnes. Ostatně i napadené usnesení krajského soudu, jakož i přípis Nejvyššího správního soudu s informacemi o řízení stěžovatelka a) za oba stěžovatele přebírala právě na této adrese. Naopak, zásilka, kterou Nejvyšší správní soud doručoval na adresu pobytového střediska, byla soudu vrácena.

[17] Tvrdí-li stěžovatelka a), že v době od 15. 7. 2018 do 27. 7. 2018 byla hospitalizována, pak tuto skutečnost soudu nijak nedoložila. Nadto poslední den úložní lhůty pro vyzvednutí zásilky na poště nastal dne 28. 7. 2018 a krajskému soudu byla vrácena dne 2. 8. 2018. Stěžovatelům tedy nebylo objektivně znemožněno zásilku i přes tvrzenou hospitalizaci převzít.

[18] S ohledem na uvedené skutkové okolnosti proto krajský soud nepochybil, když doručoval zásilku na adresu P. 921/3, P. 10. Nejvyšší správní soud proto výrokem II zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[19] Pro úplnost soud dodává, že rozhodnutí o zamítnutí žádosti o ustanovení advokáta není za každé situace definitivní. Soudy při rozhodování o žádosti o ustanovení zástupce musejí posuzovat aktuální situaci žadatele. Je pravdou, že zpravidla není možno žádat o ustanovení zástupce opakovaně, poté co o ní krajský soud rozhodl, neboť rozhodnutím o takové žádosti je založena překážka věci rozhodnuté. Výjimku však představují případy, kdy na straně žadatele dojde ke změně skutečností, jež byly rozhodující z hlediska jeho první žádosti a tudíž i z hlediska zákonných podmínek pro ustanovení zástupce. Změní-li se tedy okolnosti věci, překážka věci rozhodnuté v takovém případě není založena, a žadatel může o ustanovení zástupce zažádat opakovaně a krajský soud má povinnost o takové nové žádosti, s přihlédnutím k nově tvrzeným skutečnostem, rozhodnout (srov. rozsudek ze dne 12. 5. 2008, č. j. 3 Ads 43/2007 - 150; nebo ze dne 12. 10. 2016, č. j. 1 As 256/2016 - 13).

[20] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelé nebyli v řízení o kasační stížnosti úspěšní, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. listopadu 2018

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu